

Lélekcserépek

Fried Noémi Lujza

Biztos kézzel nyúlt Arhur Miller *Broken Glass* című drámájához Timofey Kulyabin rendező, Roman Dolzhansky dramaturg és Oleg Golovko díszlettervező, Timofei Pastukhov zeneszerző zenéje pedig kiválóan alkalmas a jelenetek közötti rövid váltások alatt is a magasfeszültség fenntartására. A háborúellenes nézeteik miatt európai emigrációban élő orosz alkotók és a nagyváradi Regina Maria Színház között Raluca Rădulescu, a darab fordítója teremtett kapcsolatot. A közös munka eredményét a Iosif Vulcan Társulat *Oglinda spartă* című előadását november 16-án, a váradi színház nagyszínpadán láthatta először a közönség. Az amerikai drámaíró darabját egyébként *Üvegcserepek* címmel Ungvári Tamás fordította magyar nyelvre.

Az eredeti történetet aktualizálták az alkotók és egy új szereplőt is beépítettek a történetbe, így nem a Kristályéjszaka, hanem a Hamasz terroristáinak 2023. október 7-i támadása az egyik feltehető ok, ami kiváltja a fiatal zsidó nő, Sylvia

Gellburg (Denisa Irina Vlad) lábainak bénulását. Az eredeti darabban nem szerepel a klinika vezetője, Robert Wilson (Richard Balint), mégis az ő figurája köti össze azokat a jelenetek, amelyekből összeáll a történet (a váradi előadásban ellenben nem találkozunk az eredeti darabban szereplő Margaret Hymannal).

A színpadot Wilson irodája uralja, és három „ablakban” követhetjük a Gellburg házaspár lakásában, a Dr. Harry Hyman (Răzvan Vicoveanu) rendelőjében és a Stanton Case (Alexandru Rusu) Philip Gellburg (Eugen Neag) főnöke irodájában történeteket. Jessica (Anda Tămășanu), Sylvia nővére szerepel még a darabban, mintegy a háttérből próbálja segíteni testvérét és az őt kezelő orvost, olykor bizalmas információk elárulásával is. A történet is többrétegű, hiszen a feleség és férj, az orvos és a páciens, illetve annak családtagjai, a főnök és a beosztott viszonyának több árnyalata is megjelenik benne. Utóbbi két módon is, hiszen

Fotók: Sebi Tont / Defoto

a klinikája jó híret menteni próbáló Wilson és Hyman doktora viszonya teljesen más, mint a sajtókonzern vezetőjének, Stanton Case-nek, és alkalmazottjának Philip Gellburgnak, aki bár remek munkaező, most téved, és emiatt a cége elesik egy sikeres sajtóorgánium megvásárlásától.

Ellentmondásos viszonyokból, mocskos kis házastársi titkokból, nyílt és visszafojtott agresszióból, szexuális és érzelmi sivárságból, megkérdőjelezhető terápiás módszerek használatából, munkahelyi kudarcokból vagy éppen a sikeres munkahely házasság miatti feladásából, kezelőorvos és páciense közötti határok áthágásából áll össze a darab története.

Bár a kezelés első látásra sikeres, hiszen Sylvia visszanyeri járóképességét, sőt, kilép egy minden szempontból kudarcos házasságból, ennek a sikernek több járulékos vesztesége is van: a férj, aki toloszékbe kerül egy agyvérzés következtében, és a kezelőorvost valamint a klinikát perli. Hyman doktor – bár megmenekül a férj indította pertől – mégis elhagyja a klinikát, és Wilson célozgatása ellenére sem egyértelmű, hogy közötte és páciense között lehet-e viszony a továbbiakban. A darab egyetlen nyertese talán az egészségét, önál-

lóságát és függetlenségét visszanyerő Sylvia, a szereplők közül ő az, aki a darab során láthatóan újjáépítette magát (üveg)cserepeiből, míg más szereplők darabokra hulltak.

Kemény és aktuális kérdéseket felboncolgat az előadás, melyen egyik érdeme, hogy nem kínál kész válaszokat, a nézőre hagyja, megkeresse/megtalálja a maga számára a feleleteket. Az állandó és minden részletet megmutató hírközlés, a hírverseny megléte mit vált ki az olvasókból vagy éppen az újságírókból, tévésekből, stb.? Hol vannak az orvos–páciens viszony határai? De az is kérdés, hol vannak a férfi és nő közötti viszonyok határai, legyen szó akár házastársakról is? Házasságon belül lehet-e, kell-e túrni a verbális vagy éppen fizikai agressziót? Mekkora szerepe van a munkahelyi stressznek, sikereknek vagy éppen kudarcoknak az emberi viszonyokban? – csak néhány kérdés, amelyek alulírottban felmerültek a darabot látván. És végül az egyik legfontosabb kérdés, amit ki is mondanak a színpadon: meg tudunk-e bocsátani – nem a másikat – saját magunknak?

Mindazok, akik megfogalmaznák saját kérdéseiket az előadás kapcsán, legközelebb december 11-én és 12-én tehetik meg ezt.